

Blogreeks 'Huisvestingswet'

Energietransitie: De Omgevingswaarde en de energietransitie

Datum: 15 december 2022

Deze blog maakt onderdeel uit van het thema 'Energietransitie en de Omgevingswet' in de reeks 'Aftellen naar de Omgevingswet'

De komst van de Omgevingswet valt samen met grote maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van energie en energietransitie. In onze blogs van [1](#) en [8](#) december 2022 bespraken wij hoe de omgevingsvisie en het omgevingsprogramma kunnen bijdragen aan de energietransitie. In deze blog bespreken wij het instrument 'omgevingswaarde' in relatie tot de energietransitie.

Wat zijn omgevingswaarden onder de Omgevingswet?

Een omgevingswaarde is een norm waaraan (een bepaald onderdeel van) de fysieke leefomgeving moet voldoen. Omgevingswaarden komen tot uiting in de vorm van specifieke kwaliteitseisen. Omgevingswaarden worden altijd uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins objectieve termen (artikel 2.9, derde lid, Omgevingswet).

Omgevingswaarden kunnen op rijksniveau worden vastgesteld. Denk bijvoorbeeld aan grenswaarden voor gevaarlijke stoffen die de kwaliteit van de buitenlucht beïnvloeden. Deze grenswaarden zijn vastgelegd in paragraaf 2.2.1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Verder kunnen provincies in hun provinciale verordening en gemeenten in hun omgevingsplan (lokale) omgevingswaarden vastleggen. Dat kunnen strengere omgevingswaarden zijn dan de omgevingswaarden die op rijksniveau zijn vastgelegd. Daarnaast kan bijvoorbeeld een gemeente in haar omgevingsplan een aanvullende omgevingswaarde vastleggen. Het gaat dan om een omgevingswaarde die niet al op nationaal niveau in het Bkl is vastgelegd. Zo kan een gemeente in haar omgevingsplan bijvoorbeeld vastleggen dat de concentratie van zwaveldioxide in de lucht niet meer mag zijn dan een bepaald niveau (zie artikel 2.3 Bkl).

Omgevingswaarden zijn primair gericht tot de overheid. Uit het vaststellen van een omgevingswaarde volgen twee verplichtingen voor de overheid. Ten eerste moet de omgevingswaarde gemonitord worden. Ten tweede moet het betreffende bestuursorgaan, wanneer uit monitoring blijkt dat er sprake is van dreigende overschrijding of juist het niet behalen van een omgevingswaarde, een programma vaststellen waarin maatregelen worden genomen waardoor alsnog wordt voldaan aan de omgevingswaarde. Zie voor meer informatie over programma's onze vorige blog van 8 december 2022: 'Energietransitie: Het omgevingsprogramma en de energietransitie'.

Omgevingswaarden en energietransitie

Omgevingswaarden kunnen zowel indirect als direct bijdragen aan de energietransitie. Zo kan door middel van een omgevingswaarde voor de lucht een maximaal toelaatbare concentratie of depositie van CO₂ worden vastgelegd. Ook kan bijvoorbeeld de maximale belasting van een onderdeel van de fysieke leefomgeving worden aangegeven met een emissieplafond. Hierbij kunt u denken aan een maximumuitstoot van bijvoorbeeld PM_{2,5} of Pm₁₀ een gebied. Omgevingswaarden kunnen dus zowel bron- als effectgericht zijn. Omgevingswaarden zijn daarom bij uitstek een goed instrument om de (Europese) klimaatdoelen te concretiseren op decentraal niveau en dragen daarmee indirect bij aan de energietransitie.

Een ander voorbeeld van een omgevingswaarde die bijdraagt aan de energietransitie, is het vaststellen van een bepaald percentage huizen met zonnepanelen of een bepaald percentage aardgasvrije huizen

voor een bepaald jaartal. Zo kan een gemeente bijvoorbeeld in zijn omgevingsplan opnemen: 'In 2035 is 50% van de woningen van het gas af'. Uit deze omgevingswaarde volgt vervolgens een verplichting voor de gemeente om het aantal huizen met zonnepanelen te monitoren en een programma te maken als de doelstelling niet behaald wordt of dreigt te worden. Hieruit blijkt dat omgevingswaarden ook direct kunnen bijdragen aan de energietransitie.

Tot slot

Provinciale en gemeentelijke overheden hebben onder de Omgevingswet grote vrijheid waar het gaat om het opleggen van strengere omgevingswaarden, dan de omgevingswaarden uit het Bkl. Daarnaast kunnen deze overheden ook aanvullend (lokale) omgevingswaarden opleggen. In combinatie met het in de vorige blog besproken programma kunnen overheden direct sturen op het behalen van deze omgevingswaarden. Omgevingswaarden kunnen hierdoor zowel indirect als direct bijdragen aan het versnellen van de energietransitie.

Deze blog is geschreven door Monique Rus en Pelle van den Heuvel (student stagiaire) en is onderdeel van onze reeks over de Omgevingswet.

Heeft u vragen naar aanleiding van een van onze blogs over de Omgevingswet, neemt u dan gerust contact met ons op. Wij zijn u graag van dienst.

Voor meer informatie:

Monique Rus
+31 30 25 95 521
moniquerus@vbk.nl